

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku

LBI-4113-01-01/2013
D/13/503

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	D/13/503 – Efekty kształcenia w szkołach niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych	
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku	
Kontroler	1. Marek Sławomir Ozga, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 84230 z dnia 12 kwietnia 2013 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2) 2. Marek Zapolski, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr 84238 z dnia 23 kwietnia 2013 r. (dowód: akta kontroli str. 3-4)	
Jednostka kontrolowana	Gimnazjum w Zespole Szkół Stowarzyszenia Wspierania Edukacji i Rynku Pracy im. St. Staszica w Łomży, ul. Wojska Polskiego 113, 18-402 Łomża (dalej Gimnazjum lub Szkoła)	
Kierownik jednostki kontrolowanej	Andrzej Kopka, dyrektor Gimnazjum	(dowód: akta kontroli str. 5)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹, efektywność kształcenia w Gimnazjum w latach szkolnych 2009/2010-2012/2013.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na:

- zatwierdzeniu do użytku w Gimnazjum programu nauczania historii, który nie spełniał trzech warunków określonych w § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 czerwca 2012 r. w sprawie dopuszczania w szkole programów wychowania przedszkolnego, programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników²,
- niezapewnieniu uczniom niektórych oddziałów możliwości odbywania zajęć z wychowania fizycznego na sali sportowej o powierzchni odpowiedniej do liczby uczniów, wynikającej z podziału na grupy lekcyjne,
- niewyposażeniu pomieszczenia zastępczego do zajęć z wychowania fizycznego w tablice informujące o sposobie bezpiecznego korzystania z urządzeń sportowych, wbrew wymogom określonym postanowieniami § 31 ust. 6 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach³,
- zorganizowaniu w roku szkolnym 2009/2010 zajęć z wychowania fizycznego w wymiarze 3 godzin tygodniowo, tj. o jedną mniejszym, niż wynikało to z postanowień art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 18 stycznia 1996 r. o kulturze fizycznej⁴,
- niezorganizowaniu form pomocy specjalistycznej uczniom z zaburzeniami rozwojowymi, mimo posiadania opinii poradni psychologiczno-pedagogicznych zalecających różne formy pomocy,
- niewłaściwym dokumentowaniu zajęć wyrównawczych z języka polskiego i matematyki, czym naruszono postanowienia § 10 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Dz. U. 2012, poz. 752.

³ Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69, ze zm.

⁴ Dz. U. z 2007 r. Nr 226, poz. 1675 ze zm.

przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji⁵.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja szkół niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych

1.1. Podstawy formalno-prawne funkcjonowania szkoły

Opis stanu faktycznego

Gimnazjum funkcjonowało w ramach Zespołu Szkół. Jednym z jego zadań było przysposobienie do zawodu młodzieży z trudnościami edukacyjnymi.

Szkoła posiada zaświadczenie, wydane na wniosek Stowarzyszenia Wspierania Edukacji i Rynku Pracy w Łomży przez Prezydenta Łomży o wpisaniu w dniu 28.04.2003 r. do ewidencji szkół i placówek oświatowych prowadzonej przez Urząd Miejski w Łomży. Dysponuje również decyzją Prezydenta o nadaniu Gimnazjum uprawnień szkoły publicznej z dniem rozpoczęcia działalności, tj. 1.09.2003 r. Dane zawarte w zaświadczeniu były kompletne, spełniały wymogi określone w art. 82 ust. 3a ustawy o systemie oświaty oraz były zgodne ze stanem faktycznym.

(dowód: akta kontroli str. 13-18, 24, 166, 168, 210, 224-226)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.2. Zgodność statutu szkoły z przepisami prawa

Opis stanu faktycznego

Stosownie do wymogów art. 84 ust. 1 ustawy o systemie oświaty, statut Gimnazjum został nadany 10.03.2003 r. przez organ prowadzący szkołę - Stowarzyszenie Wspierania Edukacji i Rynku Pracy im. St. Staszica w Łomży, reprezentowane przez Prezesa i sekretarza Zarządu.

W okresie objętym kontrolą organ prowadzący Gimnazjum dwukrotnie zatwierdził zmiany statutu zaproponowane przez radę pedagogiczną Szkoły. I tak:

- przewidziano możliwość funkcjonowania w Gimnazjum rady rodziców, wprowadzono zmiany dotyczące tygodniowej liczby dni zajęciowych oraz terminów klasyfikacji uczniów (1.09.2009 r.),
- uzupełniono katalog praw uczniów z zaburzeniami i odchyleniami rozwojowymi o prawo do dostosowania do indywidualnych potrzeb warunków egzaminu gimnazjalnego z umiejętności i wiadomości z zakresu języka nowożytnego (1.09.2011 r.).

(dowód: akta kontroli str. 9-12, 19-21)

Statut Gimnazjum zawierał wszystkie elementy wymagane postanowieniami art. 84 ust. 2 ustawy o systemie oświaty, tj. nazwę, typ i zadania szkoły, organ prowadzący, strukturę organizacyjną ze wskazaniem organów szkoły i zakresu ich zadań, zasady przyjmowania uczniów (w pierwszej kolejności przyjmowani mieli być kandydaci mający trudne warunki materialne, pochodzący z rodzin patologicznych, zaś o przyjęciu decydował pozytywny wynik rozmowy kwalifikacyjnej), określenie praw i obowiązków pracowników oraz uczniów, przypadki, w których uczeń może zostać skreślony z listy uczniów Gimnazjum oraz sposób pozyskiwania środków finansowych na działalność szkoły.

W statucie Szkoły uregulowano też kwestie:

- *organizacji zajęć pozalekcyjnych* – zakładano organizację wycieczek, także do przedsięwzięć i instytucji, spotkań z ciekawymi ludźmi oraz prowadzenie nieodpłatnych kół zainteresowań;
- *pomocy psychologiczno-pedagogicznej* – realizowana poprzez współpracę z instytucjami świadczącymi poradnictwo i specjalistyczną pomoc dzieciom i rodzicom,

⁵ Dz. U. Nr 23, poz. 225, ze zm.

w tym: [1] rozpoznanie problemów środowiska rodzinnego uczniów oraz zagrożeń, [2] współdziałanie z odpowiednimi instytucjami, [3] otoczenie uczniów opieką kadry pedagogicznej, [4] organizację pogadanek, [5] dostosowywanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb uczniów. Współdziałanie ze środowiskiem rodzinnym polegało na informowaniu rodziców o zadaniach i zamierzeniach edukacyjnych szkoły, zasadach oceniania, zachowaniu i przyczynach trudności uczniów oraz na udzielaniu pomocy w rozwiązywaniu problemów wychowawczych. (dowód: akta kontroli str. 6-8)

W statucie nie określono zasad opieki lekarskiej oraz tworzenia oddziałów szkolnych i grup uczniowskich, gdyż jak wyjaśnił dyrektor Andrzej Kopka, Gimnazjum nie było zobligowane do organizowania opieki medycznej, a liczebność tworzonych oddziałów nie przekraczała 25 osób. Dodał, że pomimo to zapewniono opiekę medyczną 2 razy w tygodniu poprzez zorganizowanie gabinetu i opieki pielęgniarskiej. (dowód: akta kontroli str. 8, 167)

Stosownie do wymogów § 3 ust. 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych⁶, w statucie Gimnazjum uregulowano skalę, warunki i sposób ustalenia śródrocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej, a także skalę i kryteria ocen z zachowania. W ramach wewnętrznych zasad oceniania określono skalę ocen bieżących, śródrocznych i rocznych ocen kwalifikacyjnych (od celującej do niedostatecznej), ocen z zachowania (od wzorowego do naganego) oraz wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych (obejmujące opanowanie niezbędnego poziomu treści danego przedmiotu). Przyjęte w Szkole zasady oceniania spełniały wymogi określone w § 3 ust. 3 ww. rozporządzenia.

(dowód: akta kontroli str. 26-32, 114-124)

W okresie objętym kontrolą Szkoła nie była objęta zewnętrzną procedurą ewaluacji. Podlaski Kurator Oświaty, w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego, przeprowadził jedną kontrolę Gimnazjum w zakresie sposobu prowadzenia arkuszy ocen uczniów. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły głównie niezgodności arkuszy ocen z postanowieniami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji⁷. W dniu 17.07.2010 r. Dyrektor Gimnazjum poinformował Kuratora o wyeliminowaniu nieprawidłowości. Analiza losowo wybranych 10 arkuszy ocen uczniów klasy III i zapisów ich dotyczących dokonanych w księdze uczniów wykazała, że dokumentacja była prowadzona prawidłowo. (dowód: akta kontroli str. 125-126)

Uwagi dotyczące badanej działalności

W okresie objętym kontrolą organ prowadzący Szkołę nie zgłosił do Urzędu Miejskiego w Łomży wprowadzonych zmian statutu. Było to niezgodne z postanowieniami art. 82 ust. 5 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁸, obligującymi osoby prowadzące szkołę do zgłaszania właściwej jednostce samorządu terytorialnego zmiany danych zawartych w zgłoszeniu, powstałych po wpisie do ewidencji. Na mocy art. 82 ust. 2 pkt 4 ustawy o systemie oświaty zgłoszenie do ewidencji zawiera m.in. statut szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 19-21, 167)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.3. Sposób i źródła finansowania działalności szkoły

Opis stanu faktycznego

Zgodnie z zasadą określoną w statucie, nauka w Gimnazjum była bezpłatna. Koszty funkcjonowania pokrywane były z dotacji otrzymywanych z Urzędu Miejskiego w Łomży. W 2010 r. otrzymano dotację w kwocie 4.131 zł na jednego ucznia, w 2011 r. – 5.288 zł, a w 2012 r. – 5.397 zł. Roczne wydatki ponoszone w tym czasie na kształcenie jednego

⁶ Dz. U. Nr 83, poz. 562, ze zm.

⁷ Dz. U. Nr 23 poz. 225 ze zm.

⁸ Dz. U. z 2004 r., poz. 2572 ze zm.

uczniów Gimnazjum wyniosły odpowiednio 4.164 zł w 2010 r., 5.307 zł w 2011 r. i 7.370 zł w 2012 r. Różnicę między faktycznymi kosztami kształcenia jednego ucznia, a otrzymanymi dotacjami sfinansowano środkami organu prowadzącego.

(dowód: akta kontroli str. 46-47)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawnym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

2. Wyposażenie szkoły do realizacji jej celów statutowych oraz zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki i pobytu w szkole

2.1. Wyposażenie szkoły w sprzęt i pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji podstawy programowej

Opis stanu
faktycznego

W budynku Zespołu Szkół wyodrębniono 12 pomieszczeń, w tym dwie pracownie komputerowe, osiem pracowni przedmiotowych, pomieszczenie wykorzystywane do zajęć wychowania fizycznego oraz bibliotekę. Oględziny poszczególnych pomieszczeń klasowych wykazały, że Szkoła posiada wyposażenie niezbędne do realizacji podstawy programowej określonej w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej i wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół⁹, w tym: pomoce dydaktyczne do nauki języka angielskiego, polskiego, matematyki, fizyki, biologii, chemii, geografii i historii. Zajęcia z języka angielskiego odbywały się w odpowiednio wyposażonej sali, w której zamontowano tablicę interaktywną oraz komputer z łączem internetowym. W regałach znajdowały się słowniki, a pomoce wizualne (plansze) wywieszono na ścianach klasopracowni. Z kolei wyposażenie dwóch pracowni komputerowych (łącznie 25 stanowisk) zapewniało każdemu uczniowi możliwość korzystania z osobnego komputera z dostępem do Internetu.

Zespół Szkół nie posiadał sali sportowej i boiska szkolnego. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół¹⁰, zajęcia z wychowania fizycznego powinny być prowadzone w sali sportowej, w specjalnie przygotowanym pomieszczeniu zastępczym bądź na boisku szkolnym. Na lekcje wychowania fizycznego przeznaczono pomieszczenie o powierzchni około 80 m². Pomieszczenie to wykorzystywano także jako siłownię, salę treningową Szkolnego Koła Sportowego lub do odbycia uroczystości szkolnych. Było ono wyposażone w różny sprzęt i przyrządy sportowe, w tym: „Atlas wielofunkcyjny”, bieżnia, rower treningowy, ławki pod sztangi, dwa stoły do tenisa stołowego, bokserski worek treningowy.

(dowód: akta kontroli str. 51-64, 104-111)

Nauczyciel wychowania fizycznego w Zespole wyjaśnił, że „(...) w okresie jesiennym, tj. wrzesień, październik, listopad wykorzystują małą salę gimnastyczną w wymiarze około 5 godzin tygodniowo. W okresie zimowym wykorzystują ją w czasie około 7 godzin, a wiosną około 5 godzin. W szkolnej salce gimnastycznej prowadzę zajęcia gimnastyczne ogólnorozwojowe, przewroty na materacach, ćwiczenia przy drabinkach, ćwiczenia kształtujące rozwój mięśni z wykorzystaniem przyrządów), ćwiczenia elementów gry w tenisa stołowego, gier rekreacyjnych oraz elementów aerobiku. Średnia frekwencja na zajęciach z wychowania fizycznego na małej salce gimnastycznej wynosiła około 9-10 uczniów na poszczególnych lekcjach”.

(dowód akta kontroli str. 242)

⁹ Dz. U z 2009 r. Nr 4, poz. 17.

¹⁰ Dz. U. Nr 4, poz. 17.

W latach szkolnych 2009/2010-2012/2013 liczebność grup na zajęciach z wychowania fizycznego wynosiła od 15 do 42 osób (co szczegółowo przedstawiono w dalszej treści niniejszego wystąpienia), tj. na jednego ucznia przypadałoby od 5,3 do 1,9 m² posiadanego pomieszczenia do nauki wychowania fizycznego (przeciętnie 3,5 m² na osobę¹¹).

(dowód: akta kontroli str. 105-108)

Zajęcia z wychowania fizycznego (dla uczniów trzech szkół wchodzących w skład Zespołu), prowadzono również w wynajmowanych salach gimnastycznych w Zespole Szkół Drzewnych i Gimnazjalnych w Łomży oraz w Wyższej Szkole Agrobiznesu w Łomży. Łączny, tygodniowy wymiar czasu wynajmowania sal gimnastycznych w poszczególnych latach szkolnych wynosił odpowiednio w 2009/2010 – 12 godzin, w 2010/2011 – 11 godzin, w 2011/2012 – 20 godzin, 2012/2013 – 7 godzin. W zestawieniu przedstawiono porównanie wymiaru godzin lekcyjnych z wychowania fizycznego z liczbą godzin wynajmu sal sportowych.

Wyszczególnienie	Dni tygodnia	Liczba godzin wychowania fizycznego	Liczba godzin wynajmowanych sal
rok szkolny 2009/2010	poniedziałek	5	0
	wtorek	5	2
	środa	4	4
	czwartek	6	4
	piątek	4	2
	ogółem	24	12
Rok szkolny 2010/2011	poniedziałek	5	5
	wtorek	4	2
	środa	3	0
	czwartek	5	4
	piątek	-	-
	ogółem	17	11
Rok szkolny 2011/2012	poniedziałek	5	7
	wtorek	6	5
	środa	5	2
	czwartek	5	4
	piątek	3	2
	ogółem	24	20
Rok szkolny 2012/2013	poniedziałek	4	2
	wtorek	5	3
	środa	6	0
	czwartek	2	2
	piątek	-	-
	ogółem	17	7

W roku szkolnym 2012/2013 Gimnazjum korzystało nieodpłatnie, co tydzień z dodatkowych dwóch godzin wychowania fizycznego na sali gimnastycznej Zespołu Szkół Drzewnych i Gimnazjalnych. Dyrektor Andrzej Kopka wyjaśnił, że salę udostępniono na podstawie ustnego porozumienia z dyrektorem Zespołu Szkół.

(dowód akta kontroli str. 105-109, 252)

Z odpowiedzi udzielonych przez 11 ankietowanych nauczycieli na temat stanu wyposażenia i warunków lokalowych wynika, że siedmiu (63,6% ankietowanych) uznało wyposażenie szkoły w pomoce dydaktyczne jako wystarczające do realizacji programów nauczania. Dziewięciu (81,8%) wskazało, że jest na bieżąco uzupełniane, a czterech, tj. 36,4% oceniło, że jest ono nowoczesne. Dwóch nauczycieli, tj. 18,2% ankietowanych wskazało na brak tablic multimedialnych, a jeden z nich (9,1%) uznał za niewystarczające wyposażenie w sprzęt komputerowy z dostępem do Internetu. Ankietowani nauczyciele pozytywnie ocenili warunki lokalowe szkoły. Sześciu (54,5%) uznało je za odpowiednie, a pięciu (45,5%) jako raczej odpowiednie.

(dowód akta kontroli str. 48-50, 112-113)

Spośród 14 ankietowanych rodziców uczniów, 11 (78,6%) oświadczyło, że budynek szkoły, do której uczęszcza ich dziecko jest odpowiednio przystosowany do potrzeb dydaktycznych i wychowawczych, a troje (21,4%) było odmiennego zdania. Trzynastu rodziców (92,9%) uważało, że liczba uczniów w klasie jest odpowiednia, a jedna (7,1%), że jest ona za duża.

¹¹ Biorąc pod uwagę przeciętną liczbę uczniów w grupach, wynoszącą 25,3 osób.

Z 26 ankietowanych uczniów, sześciu (23,1%) oceniło budynek szkoły jako schludny, przestronny i nowoczesnie wyposażony. Troje (11,5%) było odmiennego zdania, a 17 (65,4%) uważało, że częściowo. Jedenastu uczniów (42,3% ankietowanych) wskazało, że w czasie zajęć lekcyjnych nauczyciele wykorzystują pomoce dydaktyczne i multimedialne dostępne w szkole. Kolejnych 13 uczniów (50%) uważało, że z pomocy tych korzystają tylko niektórzy nauczyciele, a dwóch uczniów (7,7%) wskazało, że nauczyciele nie czynią tego.
(dowód akta kontroli str. 48-50)

Ustalone
nieprawidłowości

Uczniom niektórych oddziałów nie zapewniono możliwości odbywania zajęć z wychowania fizycznego na sali sportowej odpowiedniej do liczby osób wynikającej z podziału na grupy lekcyjne, co przedstawiono powyżej.

2.2. Zapewnienie w szkole bezpiecznych i higienicznych warunków nauki

Opis stanu
faktycznego

Zespół Szkół mieścił się w trzykondygnacyjnym murowanym budynku, w którym elewację odnowiono podczas termomodernizacji połączonej z wymianą stolarki okiennej na plastikową. Pomieszczenia użytkowane przez Szkołę spełniały wymogi określone w rozporządzeniu Ministra Edukacji Nauki i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach.
(dowód akta kontroli str. 53-55, 81-82, 93-100)

Zgodnie z wymogiem wynikającym z § 3 ust. 1 powołanego rozporządzenia, dyrektor Zespołu corocznie, powoływał komisję do przeprowadzenia kontroli z zakresu bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektu szkolnego. Z treści protokołów kontroli wynika, że w budynku oraz na terenie szkolnym nie występowały zagrożenia dla osób tam przebywających. Uwaga dotyczyła wymiarów stopni schodów (zapropozowano dokonanie ich przebudowy podczas generalnego remontu).
(dowód akta kontroli str. 68-71)

W latach 2009-2013 (do 31.03.2013 r.) Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży przeprowadził cztery kontrole sanitarne obiektu Zespołu Szkół w Łomży, które nie wykazały nieprawidłowości.
(dowód: akta kontroli str. 248-250)

Ustalone
nieprawidłowości

W pomieszczeniu służącym do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w Zespole brak było tablic informujących o sposobie użytkowania sprzętu i urządzeń sportowych, co stanowiło naruszenie postanowień § 31 ust. 6 ww. rozporządzenia. Nauczyciel wychowania fizycznego wyjaśniając przyczyny braku tablic informacyjnych podał, że „posiada stosowne instrukcje oraz atesty sprzętów i urządzeń sportowych. Wprawdzie nie zostały one udostępnione ćwiczącym, to jednak podczas pierwszej lekcji uczniowie są instruowani o sposobie korzystania z tych sprzętów”. Wyjaśnił, że w trakcie prowadzonych zajęć bezwzględnie przestrzegano prawidłowego wykorzystania sprzętu.
(dowód akta kontroli str. 51-64, 251)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, ocenia wyposażenie szkoły do realizacji jej celów statutowych oraz zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki i pobytu w szkole.

3. Efekty dydaktyczne szkoły

3.1 Wyniki klasyfikacji i promocji uczniów w wewnątrzszkolnym systemie oceniania

Opis stanu
faktycznego

Gimnazjum stosowało wewnątrzszkolne zasady oceniania i promowania uczniów, opracowane stosownie do postanowień § 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych¹². Przestrzegano również zasad oceniania i klasyfikowania uczniów w ramach rocznej oceny z obowiązkowych zajęć dydaktycznych i z zachowania, które odpowiadały skali określonej w § 12 ust. 2 i w § 13 ust. 3 powołanego rozporządzenia. Analiza sposobu dokumentowania wystawianych ocen w dziennikach lekcyjnych

¹² Dz. U. Nr 83, poz. 562, ze zm.

i w arkuszach ocen wykazała, że dokumentacja ta była prowadzona z zachowaniem wymogów określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji. (dowód: akta kontroli str. 26-32, 114-124, 126)

W latach szkolnych 2009/2010 – 2012/2013 żaden z uczniów Gimnazjum nie uzyskał promocji z wyróżnieniem. Spośród kształcących się w kolejnych latach szkolnych objętych kontrolą (92, 85 i 64 uczniów), promocji do kolejnej klasy nie uzyskało odpowiednio 27, 26 i 17 uczniów (29,3%, 30,6%, 26,6%). Tylko czterech z nich ubiegało się o egzamin poprawkowy (zakończony wynikiem pozytywnym). Główną przyczyną braku promocji była niska frekwencja uczniów Szkoły na zajęciach obowiązkowych.

(dowód: akta kontroli str. 127, 132)

W latach 2010-2012 z listy uczniów skreślono siedmiu. Czterech z nich podjęło naukę w gimnazjach publicznych w Łomży, a dwóch uczniów zrezygnowało z nauki w związku z ukończeniem 18 roku życia.

(dowód: akta kontroli str. 128-131)

Dyrektor Andrzej Kopka stwierdził, że Szkoła prowadzi doradztwo zawodowe dla uczniów kończących gimnazjum, pomagając im w wyborze zawodu. Podjęto również współpracę z pracodawcami w sprawie zatrudnienia absolwentów, przez co pozostają oni w zainteresowaniu szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 167)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

3.2 Wyniki szkoły na egzaminach zewnętrznych

Opis stanu
faktycznego

W latach 2010 – 2012 uczniowie Szkoły uzyskiwali na egzaminie gimnazjalnym ze wszystkich części (humanistycznej, matematycznej, przyrodniczej i j. angielskiego) wyniki niższe od średniej krajowej. I tak:

- w 2010 r. 31 zdających uzyskało średnio: 13,7 pkt z części humanistycznej, 9,6 pkt z części matematyczno-przyrodniczej i 16,1 pkt z j. angielskiego. Były one niższe od średnich wyników w skali kraju¹³ odpowiednio o 16,6, 14,3 i 13,8 pkt (tj. o 54,8%, 59,8% i 46,2%),
- w 2011 r. 32 zdających uzyskało średnio 9,2 pkt z części humanistycznej, 10,4 pkt z części matematyczno-przyrodniczej i 15,2 pkt z j. angielskiego, tj. wyniki niższe od uzyskanych w skali kraju¹⁴ odpowiednio o 16,1 pkt, 13,2 pkt i 13,1 pkt (63,6%, 55,9%, 46,3%) mniej niż wynosiła średnia krajowa,
- w 2012 r. 26 uczniów uzyskało średnio 12,6 pkt z części humanistycznej, 18,8 pkt z części matematyczno-przyrodniczej i 12,5 pkt z języka angielskiego. W 2012 r. Centralna Komisja Egzaminacyjna publikowała wyniki egzaminu w procentach. Przeliczone w ten sposób wyniki uczniów Gimnazjum wynosiły odpowiednio 39,5% z części humanistycznej, 26% z części matematyczno-przyrodniczej i 31% z j. angielskiego. Były one niższe od średnich wyników w kraju¹⁵ kolejno o 25,5 punktu procentowego z części humanistycznej, o 21 punktów procentowych z części matematyczno-przyrodniczej i o 32 punkty procentowe z j. angielskiego.

W okresie tym szkoła niezmiennie zajmowała na skali staninowej 1 pozycję, tj. najniższą.

(dowód: akta kontroli str. 133-144)

W ocenie dyrektora Andrzeja Kopka niskie wyniki na egzaminach zewnętrznych wynikają przede wszystkim z dużych braków w opanowaniu materiału z zakresu szkoły podstawowej uczniów trafiających do Gimnazjum, ich specyficznych trudności w uczeniu się, niskiej

¹³ W 2010 r. wynosiły one: z części humanistycznej 30,3 pkt, z części matematyczno-przyrodniczej 23,9 pkt i z j. angielskiego 29,9 pkt.

¹⁴ W 2011 r. wynosiły one: z części humanistycznej 25,3 pkt, z części matematyczno-przyrodniczej 23,6 pkt i z j. angielskiego 28,3 pkt.

¹⁵ W 2012 r. wynosiły one: z części humanistycznej 65%, z części matematyczno-przyrodniczej 47%.

motywacji do nauki (duża absencja na zajęciach szkolnych), niskiego poziomu intelektualnego i możliwości umysłowych uczniów oraz braku wsparcia ze strony rodziców w zakresie edukacji. (dowód: akta kontroli str. 167-168)

Szkoła analizowała uzyskiwane wyniki na posiedzeniach Rady Pedagogicznej. W ich wyniku wnioskowano o dostosowanie programów nauczania do specyficznych trudności uczniów, wzbogacenie metod pracy aktywizujących z ograniczeniem metod werbalnych. W Gimnazjum przeprowadzono ewaluację wewnętrzną w zakresie realizacji nowej podstawy programowej oraz procesów zachodzących w szkole służących realizacji przyjętej koncepcji pracy. Potwierdziła ona m.in. konieczność dalszego dostosowywania programów nauczania do poziomu uczniów. W konsekwencji nauczyciele rozpoczęli stosowanie aktywizujących młodzież metod nauczania (np. burzę mózgów, debatę, projekt edukacyjny, symulacja dydaktyczna), wprowadzili projekty edukacyjne („Dlaczego matematyka jest jak kurz”, „Ilustrowany słownik pojęć i terminów przydatnych na lekcjach języka angielskiego”, „Jak pokochać teatr”, „Bycie Eko opłaca się wszystkim”). Systematycznie wzbogacano wyposażenie poszczególnych klasopracowni w niezbędne środki dydaktyczne (laptopy, rzutniki multimedialne, tablice interaktywne z oprogramowaniem do gimnazjum). Doposażono pracownię chemiczno-biologiczną w preparaty chemiczne, modele, mikroskopy. Wprowadzono lekcje biblioteczne, kącik metodyczny dla nauczycieli. Dyrektor Andrzej Kopka stwierdził, że rozważał również możliwość kształcenia blokowego, co wymaga jednak stworzenia autorskich programów nauczania oraz zatrudnienia nauczyciela specjalisty np. oligofrenopedagogiki. Jednocześnie wyjaśnił, że podejmowane działania nie odniosły żadnych wymiernych efektów. W jego ocenie przyczyną był negatywny wpływ rodzin (niewydolnych wychowawczo, zagrożonych patologiami), środowiska rówieśniczego (22 uczniów Gimnazjum objętych jest opieką kuratorską), a w szczególności pasywną postawą samych uczniów, którzy niedoceniają wykształcenia, jako możliwości awansu społecznego czy zawodowego. Stwierdził też, iż z uwagi na warunki psychofizyczne uczniów, wyniki egzaminów zewnętrznych uczniów oddziałów przysposabiających do pracy nie powinny być porównywalne z wynikami egzaminu uczniów gimnazjów obwodowych. Podstawowym zadaniem szkoły prowadzącej oddziały przysposabiające do pracy jest przygotowanie uczniów do podjęcia pracy w przyuczonym zawodzie, a nie ukierunkowanie na osiąganie wybitnych wyników edukacyjnych. (dowód: akta kontroli str. 148-158)

W okresie objętym kontrolą wskaźnik edukacyjnej wartości dodanej (EWD) nie ulegał zmianie i charakteryzował Gimnazjum, jako szkołę wymagającą pomocy. Dotyczyło to wszystkich uczniów i wszystkich przedmiotów mających wpływ na wartość wskaźnika EWD. (dowód: akta kontroli str. 145-147)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

3.3 Wyniki szkoły uzyskane w konkursach i olimpiadach przedmiotowych

Opis stanu
faktycznego

W okresie objętym kontrolą uczniowie Szkoły wzięli udział tylko w jednym konkursie tematycznym i jednej ogólnopolskiej olimpiadzie promocji zdrowia PCK. Ich udział zakończył się głównie na eliminacjach szkolnych. Z 25 startujących w konkursie wiedzy o regionie wszyscy uczniowie zakończyli udział w konkursie na poziomie Gimnazjum. Natomiast spośród 20 osób startujących w olimpiadzie, jedna osoba zakwalifikowała się do finału na szczeblu rejonowym, zajmując w nim V miejsce. Brak aktywności uczniów w tym względzie dyrektor Andrzej Kopka wyjaśnił ich warunkami psychofizycznymi. W szczególności zwrócił uwagę, że do Gimnazjum uczęszczają uczniowie kierowani przez gimnazja obwodowe, którzy nie rokują ich ukończenia. Kolejną barierą jest brak współzawodnictwa między gimnazjami o podobnym charakterze. (dowód: akta kontroli str. 159, 168)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

3.4 Uzyskane efekty kształcenia w opinii środowiska szkolnego

Opis stanu faktycznego

Analiza wyników ankiet przeprowadzonych wśród 11 nauczycieli, 26 uczniów i 14 rodziców wykazała, że:

- szkoła dobrze przygotowuje do następnego etapu kształcenia odpowiedzi takiej udzieliło 11 rodziców, 8 nauczycieli oraz 17 uczniów (odpowiednio 78,6%, 72,7% i 65,4% ankietowanych w poszczególnych grupach),
- często i systematycznie ocenia się postępy uczniów, o czym w wystarczającym stopniu informowani są rodzice,
- 15 uczniów (57,7% ankietowanych) stwierdziło, że atmosfera panująca w szkole przyczynia się do chętnego lub raczej chętnego uczęszczania do niej (11, tj. 42,3% ankietowanych było przeciwnego zdania); przy czym 14 uczniów (tj. 53,8%) uznało, że atmosfera ta nie jest twórcza i nie sprzyja nauce, zaś 12 (46,2%) było przeciwnego zdania,
- nauczyciele podkreślali, iż koncentrują się na przekazywaniu treści i umiejętności potrzebnych uczniom na egzaminie zewnętrznym, a głównym źródłem wymiany doświadczeń i analizy osiągniętych przez uczniów wyników są spotkania Rady Pedagogicznej oraz konsultacje między samymi nauczycielami. Nauczyciele gotowi są również do prowadzenia innowacyjnych metod nauczania i nowych projektów. Natomiast rodzice i uczniowie przyznali, że prowadzone w szkole sprawdziany i egzaminy w sposób właściwy i rzetelny sprawdzają wiedzę uczniów (odpowiednio 13 i 17 wskazań, tj. 92,9% i 65,4% ankietowanych).

Analiza ankiet 26 uczniów wykazała, iż dziesięciu (38,5%) podjęło decyzję o wyborze Gimnazjum w oparciu o opinię o szkole i nauczycielach, a pięciu (19,2%) nie brało pod uwagę wyników egzaminów zewnętrznych wychowanków szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 48-50, 112-113)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania zmierzające do poprawy wyników uzyskiwanych przez uczniów na egzaminie gimnazjalnym.

4. Organizacja i realizacja procesu dydaktycznego

4.1 Kwalifikacje nauczycieli

Opis stanu faktycznego

W latach szkolnych 2010/2011-2012/2013 kadra pedagogiczna Gimnazjum złożona była z 15 osób zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy. Analiza akt osobowych nauczycieli wykazała, że posiadają oni kwalifikacje wymagane postanowieniami § 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli¹⁶. Stosownie też do posiadanych kwalifikacji powierzono im prowadzenie poszczególnych zajęć.

(dowód: akta kontroli str. 160-165, 183-186)

Dobre przygotowanie zawodowe nauczycieli znalazło też uznanie wśród rodziców, którzy uważają, że kadra pedagogiczna uczy współpracy w grupie, samodzielności i dobrze przygotowuje do egzaminu końcowego. Z 26 ankietowanych uczniów, 20 (76,9%) przyznało w ankiecie, że nauczyciele dobrze wykorzystują czas lekcyjny zachęcając do samodzielnego myślenia. Piętnastu z nich (57,7%) odpowiedziało, że nauczyciele czasami potrafią przestawić materiał w sposób zrozumiały, a w konsekwencji zaciekawiają nauczany przedmiotem.

(dowód: akta kontroli str. 48-50)

Ustalono nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

¹⁶ Dz. U. Nr 50, poz. 400.

4.2 Prawidłowość wdrożenia szkolnych programów nauczania

Opis stanu faktycznego

Szkolne programy nauczania wykorzystywane w Gimnazjum w latach szkolnych 2010/2011-2012/2013, obejmujące obowiązkowe zajęcia edukacyjne, zostały dopuszczone do użytku z zachowaniem procedur przewidzianych postanowieniami art. 22a ust. 2 ustawy o systemie oświaty. Na wniosek nauczycieli przedmiotowych i po zasięgnięciu opinii Rady Pedagogicznej, Dyrektor Szkoły wpisał 29.09.2009 r. do szkolnego zestawu programów nauczania przyjętych do realizacji w trzyletnim cyklu kształcenia 12 programów opracowanych przez innych autorów, w tym pięć z dokonanymi poprawkami przez nauczyciela (z j. polskiego, j. angielskiego, matematyki, biologii i chemii).

(dowód: akta kontroli str. 187-193)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

4.3 Zgodność realizacji programów nauczania z podstawą programową kształcenia ogólnego

Opis stanu faktycznego

Analiza zgodności pięciu realizowanych szkolnych programów nauczania z podstawą programową kształcenia ogólnego z przedmiotów: język polski, matematyka, biologia, historia i chemia wykazała, że cztery z nich spełniały warunki określone w § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie dopuszczania w szkole programów wychowania przedszkolnego, programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników.

W ocenie środowiska szkolnego oferta Szkoły jest znana i akceptowana przez rodziców i uczniów, którzy jednocześnie stwierdzili, że nie mieli na nią wpływu. Uważają oni, iż zapewnia ona wysoki poziom wiedzy merytorycznej. Według nauczycieli wyposażenie Szkoły jest wystarczające oraz uzupełniane na bieżąco. Jako braki wskazali natomiast zbyt małą ilość kolorowych plansz, sali gimnastycznej oraz sprzętu multimedialnego.

(dowód: akta kontroli str. 48-50, 112-113)

Ustalone nieprawidłowości

W szkolnym programie nauki historii pn. „Podróże w czasie”, z poprawkami dokonanymi przez nauczyciela historii, brakowało szczegółowych celów kształcenia i wychowania, sposobów osiągania celów kształcenia i wychowania oraz propozycji kryteriów oceny i metod sprawdzania osiągnięć ucznia, wymaganych § 4 ust. 1 pkt 2 lit. a, c oraz e ww. rozporządzenia. Nauczyciel historii wyjaśnił, że dokonując poprawek programu nauki historii pominęła te elementy, ponieważ uznała, że nie ma potrzeby powtarzania zapisów z programu zatwierdzonego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. Dyrektor Andrzej Kopka wyjaśnił z kolei, że uznał za wystarczające oświadczenie nauczyciela zawarte we wniosku o dopuszczenie programu do nauczania, iż program zawiera wszystkie elementy wymagane postanowieniami rozporządzenia.

(dowód: akta kontroli str. 168-169, 194-206)

4.4. Zachowanie minimalnego wymiaru obowiązkowych zajęć edukacyjnych dla danego cyklu nauczania na każdym etapie edukacji

Opis stanu faktycznego

Posiadane i realizowane w Gimnazjum w latach szkolnych 2009/2010-2011/2012 plany nauczania spełniały wymogi załącznika Nr 4 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych¹⁷. Zaplanowana w nich liczba godzin nauczania przedmiotów obowiązkowych odpowiadała minimalnym liczbie godzin ustalonej w ramowych planach nauczania. Według stanu na dzień 26.04.2013 r. w Gimnazjum zrealizowano zajęcia edukacyjne z przedmiotów objętych sprawdzianem gimnazjalnym w wymiarze odpowiednio 92,2% godzin nauki j. polskiego, 95,3% z matematyki, 97,8% z j. angielskiego, 103,7% z historii, 88,3% z wiedzy o społeczeństwie, 92,6% z chemii, 101,1% z geografii oraz 100%

¹⁷ Dz. U. Nr 15, poz. 142 ze zm.

planowanych godzin nauki fizyki. Dyrektor Andrzej Kopka wyjaśnił, że zajęcia z wiedzy o społeczeństwie realizowane są wyłącznie na poziomie III klasy. Zapewnił, że do końca roku szkolnego przeprowadzone zostaną w zaplanowanym wymiarze.

(dowód: akta kontroli str. 183-186, 207-209)

Ustalone
nieprawidłowości

W roku szkolnym 2009/2010 nie zapewniono wszystkim oddziałom Gimnazjum obowiązkowego wymiaru czterech godzin lekcyjnych z wychowania fizycznego. Uczniom nie proponowano w tym czasie zajęć do wyboru w ramach wychowania fizycznego. Stanowiło to naruszenie postanowień art. 19 ust. 2 ustawy o kulturze fizycznej wg, których obowiązkowy wymiar zajęć wychowania fizycznego m.in. dla gimnazjów wynosi cztery godziny lekcyjne. Dyrektor Andrzej Kopka wyjaśnił, że nie wprowadzono czwartej godziny wychowania fizycznego z powodu braku zainteresowania i małej frekwencji uczniów na zajęciach.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości przygotowanie kadry nauczycielskiej, organizację i realizację procesu dydaktycznego w Gimnazjum.

Ocena cząstkowa

5. Wspieranie kształcenia uczniów z trudnościami w nauce i zaburzeniami rozwojowymi

Opis stanu
faktycznego

W roku szkolnym 2012/2013 w Szkole kształciło się 52 uczniów, spośród których 35 posiadało opinie w sprawie przyjęcia do gimnazjum do oddziału przysposabiającego do pracy z uwagi na trudności w nauce, a czterech posiadało orzeczenia poradni pedagogiczno-psychologicznej o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na upośledzenie umysłowe stopnia lekkiego i zaburzenia zachowania i emocji. Zalecono zastosowanie pomocy uczniom z trudnościami w nauce i zaburzeniami rozwojowymi, o których mowa w § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach¹⁸ - głównie organizację pomocy socjalnej, edukacyjno-wyrównawczej, psychologiczno-pedagogicznej, pedagogicznej, socjoterapeutycznej, logopedycznej. Zalecono również dostosowanie wymagań edukacyjnych i warunków egzaminu m.in. poprzez dostosowanie poziomu trudności zadań do rodzaju niepełnosprawności, wydłużanie limitów czasu na opanowanie nauczanych treści, wzbogacenie toku nauki o dodatkowe środki dydaktyczne.

(dowód: akta kontroli str. 15-18, 210-212)

Z charakterystyk uczniów Szkoły sporządzonych przez pedagoga szkolnego wynika, że:

- u większości rozwój umysłowy jest na poziomie inteligencji niższej niż przeciętna, o nieharmonijnym przebiegu,
- wiadomości i umiejętności szkolne są poniżej wymagań programowych dla aktualnej klasy,
- mają niską motywację do nauki, co wpływa niekorzystnie na ich postępy dydaktyczne,
- pracują w tempie wolniejszym niż przeciętnie, wymagają naprowadzania i ukierunkowania,
- często nie rozumieją czytanego przez siebie tekstu, mają ubogi zasób słownictwa,
- u części pismo jest mało czytelne o cechach dysgraficznych,
- wśród nich są również tacy, którzy mają obniżoną odporność emocjonalną, zaniżoną samoocenę.

(dowód: akta kontroli str. 74-80, 216-223)

W okresie objętym kontrolą w Gimnazjum nie zorganizowano zajęć specjalistycznych: korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych oraz innych o charakterze terapeutycznym

¹⁸ Dz. U. Nr 228, poz. 1487 – rozporządzenie obowiązywało do 8 maja 2013 r. Obecnie § 3 ust. 1 rozporządzenia z dnia 30 kwietnia 2013 r. w tej samej sprawie.

i rewalidacyjnym, a w roku szkolnym 2012/2013 - socjoterapeutycznych, mimo że taką formę pomocy przewidywały opinie i orzeczenia dostarczone przez pięciu uczniów. Jedyną zorganizowaną w Gimnazjum formą pomocy 22 uczniom z trudnościami w nauce były zajęcia edukacyjno-wyrównawcze prowadzone w wymiarze jednej godziny z j. polskiego i matematyki w każdym oddziale Szkoły. Uczniom zapewniono też pomoc dwóch pedagogów szkolnych (pełniących dyżury w każdy dzień tygodnia od godz. 7.40 do 15.00, a w poniedziałek i w piątek odpowiednio do 15.45 i 13.45). W ocenie środowiska szkolnego dostęp do nich był bardzo dobry. Pedagog szkolny wyjaśniła, że w ramach prowadzonych dyżurów udzielała porad i konsultacji. Przez niedopatrzenie jednak w dzienniku zajęć pedagoga nie użyła sformułowań: „porada” i „konsultacja”. Zapewniła, że takie działania prowadziła i obecnie będzie je odpowiednio dokumentować.

(dowód: akta kontroli str. 183-186, 224-227, 229-233, 241)

Dyrektor Andrzej Kopka, który stosownie do postanowień § 4 ust. 1 rozporządzenia w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej (...) zobowiązany jest do zorganizowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej wyjaśnił, że uczniowie nie korzystali z zajęć socjoterapeutycznych prowadzonych w latach szkolnych 2010/2011- 2011/2012, co było spowodowane m.in. absencją związaną z utrudnionym dojazdem do domów rodzinnych po zakończeniu zajęć (zajęcia prowadzono na ostatnich godzinach lekcyjnych). W związku z tym nie proponował organizacji takich zajęć w roku szkolnym 2012/2013, które z konieczności byłyby prowadzone na ósmej bądź dziewiątej godzinie lekcyjnej. Dodał, że porad i konsultacji udzielali zatrudnieni w Gimnazjum pedagodzy, którzy w przypadkach wykraczających poza ich kompetencje kierowali uczniów do odpowiednich specjalistów: psychologa, psychiatry, terapeuty ds. uzależnień i innych. Wyjaśnił też, iż nauczyciele zostali zapoznani z zaleceniami wynikającymi z opinii i orzeczeń wystawionych przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne. Dyrektor oświadczył, że nauczyciele w swojej pracy stosują podchodzą indywidualnie do każdego ucznia, dostosowując treści programowe do ich możliwości.

(dowód: akta kontroli str. 168-169, 224-228)

Katalog dostępnych form pomocy uczniom z trudnościami w nauce i zaburzeniami rozwojowymi określono postanowieniami § 6 ust. 1 pkt 3, 4 i 6 rozporządzenia w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach. Stosownie do postanowień § 9-12 cytowanego rozporządzenia:

- zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze organizuje się uczniom z trudnościami w nauce,
- zajęcia korekcyjno-kompensacyjne organizuje się uczniom z zaburzeniami i odchyleniami rozwojowymi lub specyficznymi trudnościami w uczeniu się,
- zajęcia logopedyczne kieruje się do uczniów z zaburzeniami mowy,
- zajęcia socjoterapeutyczne organizuje się uczniom z dysfunkcjami i zaburzeniami utrudniającymi funkcjonowanie w społeczeństwie zachowania organizuje się zajęcia socjoterapeutyczne¹⁹.

Ponadto, zgodnie z postanowieniami § 6 ust. 1 pkt 6 rozporządzenia, uczniowie mogą korzystać z porad i konsultacji.

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- brak zajęć specjalistycznych korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, socjoterapeutycznych oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym dla uczniów z zaburzeniami rozwojowymi, co przedstawiono powyżej,
- prowadzone zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze dokumentowano w dzienniku lekcyjnym, tj. niezgodnie z wymogami wynikającymi z postanowień § 10 ust. 1 i 2

¹⁹ Obecnie formy pomocy określono postanowieniami § 10-13 rozporządzenia z dnia 30 kwietnia 2013 r. obowiązującego od 9 maja 2013 r.

rozporządzenia Ministerstwa Edukacji Narodowej w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji, obligującymi do założenia i prowadzenia odrębnego dziennika takich zajęć,

- zakres danych ujętych w dziennikach lekcyjnych poszczególnych klas nie odpowiadał wymogom zawartym w § 10 ust. 2 cytowanego rozporządzenia, ponieważ brakowało w nich danych na temat oceny postępów i wniosków dotyczących dalszej pracy z grupą.
(dowód: akta kontroli str. 224-227, 230-240)

Dyrektor Gimnazjum Andrzej Kopka wyjaśnił, że zajęcia wyrównawcze obejmowały całe klasy z powodu absencji uczniów na zajęciach. W jego ocenie podział na grupy ośmioosobowe spowodowałyby uczestnictwo w zajęciach dwóch - trzech osób. Nieprawidłowe dokumentowanie prowadzonych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych nastąpiło przez niedopatrzenie.
(dowód: akta kontroli str. 169-170)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działania Gimnazjum w zakresie udzielania pomocy uczniom z trudnościami w nauce i zaburzeniami w zachowaniu. Poza pomocą udzielaną przez psychologa szkolnego oraz zajęciami dydaktyczno-wyrównawczymi organizowanymi w ramach zajęć lekcyjnych, Szkoła nie inicjowała i nie indywidualizowała pomocy w rozwoju uczniów posiadających opinie lub orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznych.

6. Wspieranie kształcenia uczniów uzdolnionych

Opis stanu faktycznego

W szkole nie zorganizowano zajęć dla uczniów szczególnie uzdolnionych. Przedstawione przez uczniów opinie poradni psychologiczno-pedagogicznych, rozmowy pedagoga szkolnego z uczniami przeprowadzone w celu ustalenia ich potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych wykazały, bowiem że w Gimnazjum nie było uczniów szczególnie uzdolnionych.
(dowód: akta kontroli str. 216-223)

Dyrektor Zespołu Szkół wyjaśnił, że „Do gimnazjum przyjmowani są uczniowie kierowani przez gimnazja obwodowe, którzy nie rokują ukończenia gimnazjum. Po przeanalizowaniu wyników sprawdzianów po klasie szóstej szkoły podstawowej, ocen ze świadectwa ukończenia szkoły podstawowej oraz szczególnych osiągnięć ucznia, a także po przeprowadzonej przez pedagoga szkolnego rozmowie kwalifikacyjnej i po przeprowadzonej diagnozie na wejściu – stwierdzono brak uczniów uzdolnionych.
(dowód: akta kontroli str. 166-170)

W okresie objętym kontrolą żaden z gimnazjalistów nie był stypendystą Ministra Edukacji Narodowej, Prezesa Rady Ministrów, ani laureatem konkursów przedmiotowych na szczeblu województwa lub laureatem olimpiad przedmiotowych.
(dowód: akta kontroli str. 127)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

7. Wspieranie rozwoju zainteresowań uczniów

Opis stanu faktycznego

Uczniom z Zespołu Szkół stworzono możliwości udziału w zajęciach pozalekcyjnych rozwijających ich zainteresowania. O możliwości tej poinformowano w formie plakatu wywieszonego w holu budynku. Uczestnictwo w zajęciach pozalekcyjnych pod opieką pedagoga szkolnego (w każdy poniedziałek w godzinach od 13³⁰ do 15³⁰) proponowano wszystkim chętnym. Propozycja dotyczyła zajęć plastycznych, projekcji filmów, zajęć komputerowych, gier towarzyskich i innych form spędzania wolnego czasu.
(dowód akta kontroli str. 83)

Zrealizowanie powyższych zajęć nie było dokumentowane przez pedagoga szkolnego, gdyż - jak wyjaśniła - odbywały się one w godzinach pracy pedagoga, w formie zajęć świetlicowych. Liczba uczestniczących w nich uczniów była różna.
(dowód akta kontroli str. 84-85)

W Zespole Szkół funkcjonowały dwa koła zainteresowań, tj.:

- „Koło sprawnych rąk”, w którego pracach w roku szkolnym 2012/2013 uczestniczyło od 11 do 18 osób, a frekwencja kształtowała się od 27,7% do 73,3% osób. Na zajęciach wykonywano m.in. wiązańki z jesiennych liści, bransoletki z rzemyków i korali, ozdoby choinkowe,
- Szkolne Koło Sportowe o profilu tenis stołowy i piłka nożna, w którego zajęciach w roku szkolnym 2012/2013 uczestniczyło dziewięciu uczniów, a frekwencja wynosiła od 33,3% do 100% osób. (dowód: akta kontroli str. 86-92, 242-247)

Dyrektor Zespołu wyjaśnił, że uczniowie Gimnazjum uczestniczą też w pracach samorządu szkolnego oraz w Spółdzielni Uczniowskiej. Innych kół zainteresowań nie utworzono z powodu braku zainteresowań młodzieży. Nauczyciele proponowali utworzenie m.in.: koła turystycznego, drużyny harcerskiej, koła PCK. (dowód akta kontroli str. 101-102)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki nie stwierdzono nieprawidłowości:

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia podejmowane działania w zakresie zapewnienia uczniom możliwości udziału w zajęciach pozalekcyjnych rozwijających ich zainteresowania.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁰, wnosi o:

- 1) podjęcie działań w celu zgłoszenia do ewidencji szkół i placówek oświatowych prowadzonej przez Urząd Miejski w Łomży zmian w dokumentacji stanowiącej podstawę rejestracji Gimnazjum,
- 2) uzupełnienie programu nauczania historii w klasach I-III gimnazjum o elementy wymagane postanowieniami § 4 ust. 1 pkt 2 lit. a, c i e rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie dopuszczania w szkole programów wychowania przedszkolnego, programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników,
- 3) zapewnienie uczniom możliwości odbywania zajęć na sali gimnastycznej o powierzchni odpowiedniej do liczby uczniów, wynikającej z podziału na grupy lekcyjne,
- 4) oznakowanie pomieszczenia zastępczego wykorzystywanego do realizacji zajęć z wychowania fizycznego tablicami informującymi o zasadach bezpiecznego użytkowania sprzętu sportowego, stosownie do postanowień rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach,
- 5) zainicjowanie zorganizowania uczniom z zaburzeniami rozwojowymi pomocy zalecanej w opiniach i orzeczeniach poradni psychologiczno-pedagogicznych,
- 6) prawidłowe dokumentowanie zajęć dydaktyczno-wyrównawczych z języka polskiego i matematyki.

²⁰ Dz. U. z 2012 r., poz. 82.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Białystok, dnia 24 maja 2013 r.

Kontrolerzy:

Marek Ozga
Gł. specjalista k. p.

.....
podpis

Marek Zapolski
Doradca ekonomiczny

.....
podpis

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli
z up. WICEDYREKTOR
Agata Ciupa

.....
podpis